

Почесне звання

ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ОСВІТИ УКРАЇНИ

Відповідно до Указу Президента України № 14/2019 та згідно Закону України «Про державні нагороди України» за значний особистий внесок у розвиток освіти, підготовку кваліфікованих фахівців, плідну педагогічну діяльність, високий професіоналізм присвоєно почесне звання "ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ОСВІТИ УКРАЇНИ":

ЧЕРНИШЕВУ Денису Олеговичу, Першому проректору Київського національного університету будівництва і архітектури Вручив проректору почесний знак виконуючий обов'язки Голови Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України Олександр Володимирович Співаковський.

Вітаємо та бажаємо натхнення та наснаги!

Колектив КНУБА

Вчена рада

ДОЦЕНТІВ КНУБА ПРИБУЛО...

Рішенням Вченої Ради Київського національного університету будівництва та архітектури 2018 року були присвоєні звання ДОЦЕНТА шістьом викладачам кафедр університету.

На підставі рішення атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України восьмого лютого 2019 року отримали атестати представники кафедр: економіки та менеджменту **Ірина Сергіївна Івахненко** та **Юрій Анатолійович Чуприна**, охорони праці та навколишнього середовища **Наталія Євгенівна Журавська** та **Володимир Григорович Дзюбенко**, геоінформатики і фотограмметрії **Надія Юрївна Лазоренко-Гевель**, будівельних машин **Григорій Миколайович Мачишин**.

Вручив атестати виконуючий обов'язки Голови Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України **Олександр Володимирович Співаковський**.

Крок уперед

СЕРТИФІКАЦІЯ ВУЗУ ПІДНЕСЕ ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА НОВИЙ РІВЕНЬ. СФОРМУЄ "ЗОЛОТЕ ЗЕРНО КРАЇНИ" – ЇЇ ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Восьмого лютого 2019 року Київський національний університет будівництва та архітектури отримав сертифікат. Він засвідчує, що КНУБА впровадив і використовує систему менеджменту якості, що відповідає вимогам міжнародного стандарту ISO 9001:2015.

...У грудні 2018 р. наш університет пройшов незалежний зовнішній аудит за напрямками: лідерство, планування, підтримка системи менеджменту якості, оцінка діяльності й ін. Його провів орган з сертифікації систем якості «ПРИРОСТ», що є офіційним представником DQS Group в Україні. За висновком міжнародних експертів: «Система менеджменту якості КНУБА результативна та задовольняє вимоги застосовного стандарту».

Трохи історії.

20 років тому (1999), на рубежі нульових років в італійському місті Болонья міністрами освіти двадцять дев'ять (29) країн Європи була створена декларація, яка описувала положення, необхідні для підвищення якості освіти в європейських вузах.

Іншими словами, з цього часу стала обов'язковою **сертифікація вузів**, що підтверджує високий рівень освіти та управління. Початок дії даної декларації

в Україні датована 2002 роком. Тепер кожен український вуз, який хоче стати визнаним навчальним закладом Європи, має пройти обов'язкову сертифікацію і довести ефективність своєї системи менеджменту якості.

Співробітники національного університету будівництва і архітектури на всіх рівнях організаційної структури мають на меті забезпечувати належну якість підготовки наших студентів і постійно підвищувати показники, що характеризують нас як провідний вищий навчальний заклад України. Якість вищої освіти традиційно пов'язується з формою і змістом навчального процесу. Зміст, як правило, базується на досвіді і кваліфікації викладачів.

**НАВІЩО НАМ СИСТЕМА
МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ ЗА
МОДЕЛЮ ISO 9001?**

«Стандарт ISO 9001 – єдиний стандарт, внесений у Книгу рекордів Гіннеса як найбільш широко застосований нормативний документ в світі. Системи менеджменту якості по моделі цього стандарту запровадили понад 1,3 мільйона організацій в 187 країнах світу. В Україні сертифіковано близько 1300 організацій, з них приблизно 30–35 вузів».

Сертифікат, виданий незалежним органом, підтверджує виконання вимог ISO 9001 і здатність організації систематично визначати і виконувати вимоги замовників і нормативні вимоги. Модель ISO 9001, по якій ми формуємо систему менеджменту якості – унікальна, адже іншої альтернативи на сьогодні немає (ISO 9001 – єдиний міжнародний стандарт, на відповідність якому можна сертифікувати систему менеджменту якості будь-якої організації). Крім того, принципи і вимоги ISO 9001 є загальнознаними в світі: якщо заявити про наявність

сертифіката, нас зрозуміють в будь-якій країні світу. Системи менеджменту якості по моделі ISO 9001 довели свою користь, про що свідчить статистика.

Таким чином, сертифікація стала одним з основних конкурентних переваг вузів, який впливає на його рейтинг. І, як наслідок, це привабливо не тільки для абітурієнтів, але і потенційних інвесторів. Крім цього, отримання статусу європейського університету дозволяє організації стати частиною програми подвійних дипломів, яка дозволяє студентам навчатися за кордоном в рамках обраної навчальної програми... (Т.К.Єшкиєєв, к.е.н.)».

Сертифікат був вручений на засіданні Вченої Ради ректору КНУБА П.М.

Сертифікат вручено! Зліва направо: представники Міжгалузевого центру якості «ПРИРОСТ» В.М.Шеруда, заст. Директора, та Л.Ф. Шапран, головний аудитор, ректор КНУБА проф. П.М.Куліков

Кулікову. Його передали Віталій Миколайович Шеруда, заступник директора сертифікації Міжгалузевого центру якості «ПРИРОСТ», та Ліана Федорівна Шапран, головний аудитор органу сертифікації систем менеджменту (ОССМ) ТОВ МЦЯ «ПРИРОСТ».

Підготовлено газетою

Монографії

ФОРМУВАННЯ КИЇВСЬКОЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ШКОЛИ

27.12.2018р. на архітектурному факультеті КНУБА відбулася презентація значної наукової праці доктора архітектури, професора, заслуженого архітектора України, дійсного члена Української академії архітектури, завідувача кафедри архітектурного проектування КНУБА Вадима Володимировича Куцевича «Формування архітектурної школи. Історія, традиція, сучасність».

У книзі йдеться про Київську архітектурну школу, яка формувалася з XVIII до початку XX сторіччя та остаточно була створена на архітектурних факультетах Київського державного художнього та Київського інженерно-будівельного інститутів.

В монографії професора В.В. Куцевича майстерно викладена історія та сучасність славетного представника Київської архітектурної школи – кафедри архітектурного проектування цивіль-

Северов, Й.Ю. Каракіс, М.О. Гусев, Г.І. Лаврик, В.В. Чепелик, Б.В. Орехов, В.З. Ткаленко та ін. Характеризуються творчі здобутки знаних випускників кафедри різних років, видатних архітекторів: А.В. Добровольського, В.І.Єжова, Н.Б.Чмутіної, В.П. Некрасова, Б.П. Жежеріна, О.І. Малиновського, А.М. Мілецького, Г.О. Хорхота, Е.А.Більського, М.А. Левчука, В.Б. Жежеріна та ін.; провідних науковців: О.Я. Хорхота, Ю.С. Асеева, І.О. Фоміна,

них будівель та споруд (АПЦБС) нашого університету, починаючи з 1930.

1930 рік – період утворення Київського національного університету будівництва і архітектури. Змінювалися назви закладу – КБІ-КІБІ-КНУБА – склад викладачів, орієнтованість навчального процесу, але кафедра архітектурного проектування цивільних будівель та споруд залишалася тим головним осередком, де працювали, навчалися, виборювали право на особистісну творчість архітектори – традиціоналісти і майстри новатори. Найкращі з них створили «золотий фонд» української архітектури цілого століття.

Монографія складається з 5 розділів. В них йдеться про становлення, формування, етапи розвитку Київської архітектурної школи. Особлива увага приділяється діяльності кафедри АПЦБС, відзначаються її фундатори та видатні педагоги: В.М. Риков, О.М. Вербицький, В.Г. Кричевський, П.Г. Юрченко, Д.М. Дяченко, М.В. Холостенко, І.В. Моргілевський, М.О. Даміловський, Я.А. Штейнберг, М.П.

В.В. Савченка, Г.І. Лаврика, Ю.Г. Рєпіна, А.П. Мардера, В.Є. Михайленка, З.В. Мойсеєнко, О.Л. Підгорного, М.М. Дьоміна, Т.Ф. Панченко і ін.

Автор розглядає і сьогодення кафедри, її науково-педагогічний склад і концепцію освітньо-творчої діяльності. Переживаючи всі ті негаразди та злеті, як і країна в історичному плині подій, колектив є конденсатором творчої енергії в національному архітектурному процесі.

Монографію цікаво буде читати архітекторам, студентам, аспірантам вищих навчальних закладів архітектурно-будівельного профілю й просто читачам, які захоплюються архітектурою та мистецтвом. Видання широко ілюстровано іконографічними та історичними матеріалами, більшість з них друкується вперше. Фахівців книга зацікавить сучасними науково-проектними та виставковими доробками кафедри АПЦБС.

Кафедра архітектурного проектування

Нагороди науковцям

ПОЧЕСНА ВІДЗНАКА ВРУЧЕНА КНУБІВЦЯМ

Нагороди вручено (зліва направо) – представникам авторського колективу В.І. Терновому, секретарю відділення будівництва і архітектури УАН, О.С.Молодіду, О.В. Полосенку, В.І. Савенку (керівнику відділення), О.Ф. Оніпку – Президенту Української академії наук

Наприкінці 2018р. в офісі Української академії наук (УАН) Президентом О.Ф. Оніпко була урочисто вручена Почесна відзнака УАН – медаль «За творчі здобутки» – представникам великого творчого колективу. Серед нагороджених працівники КНУБА, ЛНТУ, КНЕУ, КНТУ, ДУЗТ, ІТТФ, НАНУ, УАЯ та ін. науково-дослідних установ і виробничих підприємств, які відзначилися в УАН плідною науково-публіцистичною діяльністю.

Думки молодих

ПРО ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ В КНУБА

Недавно в газету «Архітектура та Будівництво» прийшли студенти, з тих, хто постійно читає нашу газету. Розповіли мені багато цікавого про життя молоді, студентів університету, їх мрії.

Нині країна живе не найкращим життям, дуже хочеться поліпшення його, щоб жити «як у Європі», і щоб це скоріш набуло для нас цілком конкретного змісту. Нам прийшла ідея розпитати кнубівців, який зміст вони вкладають у визначення «європейські цінності». Юнаки та дівчата ставили молоді багато запитань в аудиторіях, коридорах, в гуртожитках. Але насамперед:

ЩО Ж ТАКЕ ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ?

Європейський союз стає все більше: він відкрив двері пострадянським країнам. У ньому стало більше держав з різною історією, культурою і матеріальним добробутом. У зв'язку з цим стало більше розбіжностей в розумінні системи єдиних цінностей і свобод.

Для ЄС основними цінностями є повага до людської гідності і прав людини, свобода, народовладдя, рівноправність і правова держава. Ці цінності об'єднують держави Європейського союзу. Отже, в союз не може входити жодна країна, яка не визнає цих цінностей.

Тепер питання до студентів КНУБА. **Які з цінностей, на вашу думку, є найголовнішими для жителів України і європейців?**

ВЗАЄМНА ДОВІРА

Тетяна Марчук,
III курс
КНУБА:

Я відвідала вже декілька країн Європи. Можу сказати, що європейське суспільство

побудоване на принципах чесності та довіри. Там не ховаються від податків, уникають махінацій з фінансами, не їздять «зайцем» у громадському транспорті.

Чужий достаток і спроможність – це всього лише чужі гроші. Якщо їх багато – прекрасно. Якщо мало – теж без різниці. Люди там вірять один одному. Це видно особливо в Данії, Норвегії та Голландії.

Звісно, на рівень довіри в суспільстві, в першу чергу, впливає економічне благополуччя в країні. А там у них жити добре. Суджу по моїй сестрі, яка живе в Голландії вже 10 років.

ДЕМОКРАТІЯ – НАЙКРАЩА ФОРМА ПОЛІТИЧНОГО ПРАВЛІННЯ

Сергій Петруньок,
II курс

Для країн ЄС, Західної Європи характерно переконання, що демократія – найкраща форма державного

правління. Але чим далі на Схід, ближче до нашої України, тим слабше демокра-

тичні позиції. Тому наші українці зізнаються, що ЄС для них – гідний ідеал для наслідування. І тому прагнуть до європейського курсу для нашої країни.

Мій друг, який виїхав з батьками на ПМП до Німеччини, вже сюди не повернеться. Європейські цінності для громадян ЄС близькі і українцям. Я знаю дані, що в Україні рівень довіри в суспільстві за останні два роки значно знизився. Результати соціологічних досліджень свідчать про те, що тільки 1,3% наших співгромадян довіряють державній владі.

ПОВАГА ДО ЛЮДЕЙ ВСІХ ПРОФЕСІЙ

Світлана Базун,
III курс

Мій брат давно живе і працює у Франції. Що мене завжди вражає, так це їх повага до всіх професій.

Сантехніки і лікарі, сажотруси та флористи, адвокати і водії автобусів, листоноші і консьєржі, рознощики піци і білі комірки, поліцейські і електрики, будівельники і працівники мерій, префектур і інших адміністрацій... м'ясники, офіціанти, продавці на ринку – люди всіх професій в Європі звикли пошмихатися, вітатися, говорити «спасибі» і просто робити свою роботу, без скорботного виразу обличчя.

Кожен займається своєю справою і кожен заслуговує за це поваги. Вперше звернула на це увагу в супермаркеті, коли тільки приїхала до Парижу: в рибному відділі працювала гарненька молода дівчина з гарною зачіскою під форменим ковпаком. Вона посміхалася людям, раділа, що взяти, як приготувати, і підтримувала всі ці милі small talks ні про що. Здавалося б, така дрібниця, але настрої завжди поліпшується, коли перед тобою приємне, ввічливе обличчя з посмішкою, а не кисла міна, на якій написано «як мене все і всі дістали».

СТАВЛЕННЯ ДО СТАРОСТІ

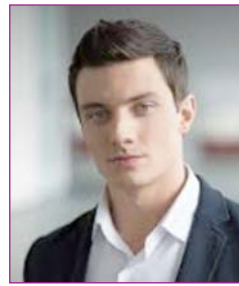

Віталіна Костюченко,
IV курс

Мені дуже подобається, як там ставляться до старості. Люди пенсійного віку в Європі не

перебувають десь на соціальному узбіччі. Вони живуть повноцінним жит-

тям і роблять все те ж саме, що і молодь (ну, може, трохи повільніше :)).

Це справді те, що одним з перших кидається в очі, коли подорожуєш по європейських країнах: красиві, добре одягнені люди похилого віку, які обідають в ресторанах, їздять відпочивати і ходять на шопінг. І головне – ні в кого не округлюються очі, коли дівчинка років сімдесяти стоїть зі мною в черзі на касі магазину Forever 21.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРИНЦИПИ ЖИТТЯ У НАС ІДЕАЛІЗУЮТЬСЯ...

Данило Стриженій,
V курс

А ось у мене така думка про ЄС: не можна обожнювати Європу і з блиском в очах вимов-

ляти слова «європейські цінності» і «європейські принципи політики». Нам всі вуха прожужжали і про ці цінності, і про обов'язковість прагнення України саме до них. Європейські цінності вивчають філософи і політологи, про них пишуть письменники, строчать журналісти.

Європа така чудова, така прегарна, чудесна, в ній течуть молочні ріки в кисільні береги! Треба блюсти все єя канони – і розквітне Україна, а хто цих благ не розуміє і не цінує – той ватник і совок...

І ще скажу – про настрої європейців, про те, що з потоком мусульманських біженців Європі вже не впоратися. Скажу дуже коротко: вона вмирає. Біженці тільки прискорюють процес. От якось так.

Результати сприйняття цінностей

Ми обрали найкращі відповіді кнубівців, хоча чимало з них заслуговують на увагу. Ми вирішили самі підрахувати, як виглядає система цінностей для наших студентів. І ось,

Найбільшою цінністю наша молодь вважає «мир» (56,6%), «цінність людського життя» (42,7%) і «права людини» (33,3%).

Великий відсоток у молодих кнубівців займають «стосунки з близькими людьми» (39,5%); дуже цінують студенти і «власну незалежність» (42,3%).

Найменші показники отримали цінності «повага до інших культур» (5,4%) і «толерантність» (9%).

Підготували
С. Шаротюк, Т. Синиця, П. Штовх,
студкори газети

Соціологія кохання

ЯК УКРАЇНЦІ ОДРУЖУЮТЬСЯ І ЧОМУ РОЗЛУЧАЮТЬСЯ...

Київський центральний палац одруження

УКРАЇНЦІ ВІДДАЮТЬ ПЕРЕВАГУ "ВИПРОБУВАЛЬНОМУ ПЕРІОДУ"

Як українці ставляться до шлюбу? Чи стали зараз більше укладати шлюбів, і чи можна говорити про якісь тенденції?

Кожна країна має свої особливості, в тому числі й Україна. Особливість України в тому, що рівень шлюбності високий за європейськими мірками. І до віку 30–35 років, фактично 90% населення або перебуває у шлюбі, або вже були одружені. Безшлюбна самотність для нас не характерна.

Щоб мати більш повну картину, потрібно проводити перепис населення, а у нас перепис 2010 року пропущено, абсолютно незрозуміло чому. Вибірково ми можемо зробити висновок: рівень шлюбності досить високий.

Всі сучасні тенденції в шлюбній сфері мають місце і в Україні. Це підвищення віку вступу до шлюбу, хоч у нас він нижчий, ніж в країнах Європи. Середній вік реєстрації першого шлюбу для жінок – 25 років, для чоловіків – майже 28 років. Відходить у минуле рання брачність, тобто союзи до 18 років. Зараз цих шлюбів – 1%. Раніше шлюбний вік для жінки становив 17 років, для чоловіка – 18 років. Одружитися раніше, після 16 і до 18 років, можна й зараз, але лише за рішенням суду.

Скільки приблизно було укладено шлюбів за останні декілька років?

У 2014 р було майже 295 тис. шлюбів, 2015 г. – 299 тисяч, 2016 г. – 229,5 тис. шлюбів, 2017 г. – 278 тис. шлюбів, 2018 – 228,4 тис. У всі роки є постійне зниження шлюбів через один з найбільш повальних забобонів – **високого року**: число шлюбів в Україні зменшується в середньому на 23%. Ось така хвиля у нас йде весь час.

Для сучасного світу характерні різні форми шлюбу. В основному – це те, що шлюб не завжди реєструється, у нас це зветься незареєстрований шлюб, хоча це не зовсім правильна назва. Але в нашій країні зазвичай незареєстровані союзи – це **"випробувальний період"**, після якого або шлюб реєструється, або розпадається.

Пишуть, що така модель є у Франції, там люди теж живуть разом, а потім приймають рішення реєструвати шлюб чи ні. У скандинавських країнах подружжя мало не все життя може жити незареєстрованим. У нас же основна форма – це традиційний, зареєстрований шлюб, але часто все починається з випробувального етапу. Молодь планує в майбутньому ці дві форми шлюбу: 50 на 50.

Є група, близько 5%, яка не планує реєструвати шлюб, вони вважають, що **ім це не потрібно**. Плюс, часто не реєструються повторні шлюби, оскільки це більш складний союз. Реєстрацію шлюбу пов'язують з народженням дитини, і вважається, що для дітей краще, коли це класичний, юридично оформлений союз.

ЛЕГКО ОДРУЖУЮТЬСЯ, ЛЕГКО РОЗЛУЧАЮТЬСЯ

Чи є якась статистика по областях України? Де найбільше шлюбів укладається?

Більш традиційною поведінкою відзначаються західні регіони. Там традиційно вступають в шлюб раніше, у них менше незареєстрованих шлюбів, там вища народжуваність і менше розлучень.

Це сформувалося ще в 70-і роки, за часів Радянського Союзу. І, фактично, ця традиція нестійкості шлюбів зберігається: у нас легко йдуть на укладання шлюбу, але і шлюб потім легко розпадається.

У КИЄВІ СТАЛО БІЛЬШЕ РОЗЛУЧЕНЬ

Розлучень в Києві, за даними Мін'юсту, стає все більше і більше. В Україні більшість шлюбів розпадається протягом вже перших п'яти років! Це дуже велике число! Озвучена сумна статистика розлучень в Україні: клятва не на вічність, а на рік. У 2018 році розсталися 54 тис. пар, у 2017-му – 33 тисячі.

Які роки критичні для подружніх пар?

На першому році життя розлучаються тільки 4% пар, від 1 до 2 років – 16%, від 3 до 4 років – 18%. А ось на п'ятому році це число різко зростає до 30%. Власне п'ятий-дев'ятий роки є критичними у відносинах. Люди вже пожили разом, "притерлися" один до одного і позбулися певних ілюзій, надій. До того ж відносини вже не такі пристрасні, як в перші роки. І все це наштовхує пару на думку, що варто розстатися і шукати іншого партнера. Якщо сім'я не розпалася в перші п'ять років, то існує ймовірність прожити довге і щасливе життя разом. До слова, ті, хто прожив разом 20 років, розлучаються тільки в дев'яти випадках зі ста.

Хто ініціатор розставання?

Більш ніж 80% заяв на розлучення подають жінки. І це при тому, що за статистикою, кожен другий чоловік згодом вступає в повторний шлюб, а 70% розлучених жінок залишаються самотніми...

З цього можна зробити висновок, що в цілому, власне, жінки не знаходять щастя в шлюбі, не бачать можливості створити таку сім'ю, про яку вони мріють. Є й соціально-економічний аспект: в сучасному світі жінка не залежить від чоловіка матеріально, а тому не бачить сенсу зберігати шлюб за всяку ціну.

"Недостатньо розібралася в собі, перш ніж виходити заміж. Якби не поспішала, вийшла б заміж, відчуваючи сили і надію, а не страх і безнадію. Я б зрозуміла, що в 20–30 років ми вибираємо партнера по інших критеріях, ніж в 40", – розповідає жінка.

Які причини розлучень ви вважаєте основними? І чи є якісь характерні особливості в залежності від регіону?

Якщо проаналізувати те, що в основному люди вказують в офіційних заявах і в ході соціопитування, то ситуація досить сумна. Майже 25% пар стверджують, що причиною розлучення є матеріальні і побутові проблеми, 20% скаржаться на алкоголю або наркотичну залежність одного з подружжя, ще 15% вказують банальне "не зійшлися характерами" – тобто мова йде про психологічну й емоційну несумісність. Ще 10% пар нарікають на "монотонність подружнього життя", і 10% пар розлучаються через зраду одного з партнерів. Цікава тенденція останніх років: бездітність майже ніколи не є причиною розлучення – тільки 4% бездітних пар розходяться, так як сподіваються мати дітей з іншим партнером.

На це питання відповідає Людмила Слюсар, провідний науковий співробітник Інституту демографії та соціосліджень ім. М.В. Птухи НАНУ.

В УКРАЇНІ В 22 РАЗИ СТАЛО БІЛЬШЕ МАТЕРІВ-ОДИНАЧОК. КОЖНА П'ЯТА ДИТИНА В КРАЇНІ НАРОДЖУЄТЬСЯ ПОЗАШЛЮБНОЮ.

Чи часто трапляється так, що українці реєструють шлюб, наприклад, після народження дітей?

Відносно частими є такі випадки, коли шлюб реєструється після народження дитини. Тобто люди живуть разом, але реєструються тільки після народження спадкоємця. Але не в тому сенсі, що вони взагалі стали жити разом через дитину – такі випадки мало поширені.

ВСЕ ЧАСТІШЕ ОБИРАЮТЬ ІНОЗЕМЦІВ

Чи українці одружуються з іноземними громадянами? Чи можна говорити про якісь загальні тенденції?

Є у нас така статистика – шлюби з особами іншого громадянства. І число таких шлюбів зростає. Наприклад, якщо рахувати шлюби з громадянами Польщі, то за останні кілька років їх кількість зросла майже в два рази.

Ось у нас всього 229 тис. шлюбів, з них 217 тис. – і чоловік, і жінка громадяни України. Є також невелика частина шлюбів, де обидва – громадяни різних країн. Це, як правило, іноземні студенти.

І ці шлюби реєструються у нас?

Так-так, ось у нас є приклади, коли і чоловік, і жінка – з країн Європи, але не з України. 92 шлюб. Для країни це крапля в морі, але це присутне.

Зараздесь 6% шлюбів, де один з пари – громадянин іншої країни, це не так уже й мало. Але, наприклад, найбільша кількість в 2016–2017 рр. – 1289–1379 шлюбів – це випадки, коли чоловік – житель Російської Федерації. В основному, це країни: Молдова, Росія. Ось є 630 шлюбів – Німеччина, Білорусь – 231.

Тобто, це, в принципі, країни ближнього зарубіжжя?

Так, і країни Європи, якщо ми візьмемо Німеччину. Не можна сказати, що таких шлюбів дуже багато, але в сучасних умовах їх число буде зростати.

Останнім часом помітно змінилися культура і багато факторів, які впливають на людину. Змінюється, в тому числі, потреба в шлюбі, все більше молоді думає: "мені це не потрібно" і т.д. Чи є якісь фактори, які можуть дестабілізувати інститут сім'ї в країні?

Питання – про сучасний стан інституту сім'ї – дуже складне і дискусійне. Є точка зору, що ми переживаємо кризу сім'ї (багато розлучень, низька народжуваність і ін.). Але є й інший підхід: і європейські вчені, і ми дотримуємося думки, що відбувається трансформація інституту сім'ї, він змінюється. Сім'я залишиться, але форми її можуть змінюватися.

Раніше, наприклад, мотиви вступу в шлюб часто були економічними. 100 років тому сім'я була одно дохідною: чоловік працював, а жінка ні. І жінці, щоб вести достойний спосіб життя, потрібно було або вступити в шлюб, або піти в монастир. З іншого боку, умови життя, особливо в сільській місцевості (відсоток сільського населення був високим) були такими, що чоловікові жити одному було дуже складно. Економічні умови були такими, що змушували вступати в шлюб.

Зараз основний мотив вступу в шлюб – мати рідну людину, тобто, причини зовсім інші. Звичайно, це змінює умови життя. Зараз є сфера обслуговування, людина може десь харчуватися і, скажімо, чоловікові не потрібна жінка, щоб його обслуговувати. А жінці, якщо говорити примітивно, не потрібен чоловік, щоб її утримувати. В ідеалі і жінка, і чоловік більш самостійні. Тому ці процеси стають складними. Складніше вибір: людина вибирає тому, що йому хтось близький, а не тому, що інакше просто не можна жити. Це дуже цікаві процеси.

ЗА НОВИМИ ПРАВИЛАМИ

З 2018 року в Україні одружуватися й виходити заміж стали за новими правилами. Згідно із законодавством, порядок укладення шлюбу передбачає три етапи:

У Ботанічному...

КВІТНУТЬ АЗАЛІЇ І КАМЕЛІЇ ...

У лютому почалося масове цвітіння азалій та камелій в Національному ботанічному саду ім. М. Гришка – одному з улюблених місць відпочинку городян і гостей Києва. Азалії тут ніжно-рожеві і бузкові, фіолетові. Вони гармонійно поєднуються з яскраво-червоними, білими, рожевими камеліями. Це можна побачити на прекрасних знімках **Олександра Булаха**.

Інженери в топі

НАЙБІЛЬШ ЗАТРЕБУВАНІ ПРОФЕСІЇ В УКРАЇНІ В 2019 РОЦІ

ХТО БУДЕ В ЦІНІ, А КОМУ І ВЗАГАЛІ ДОВЕДЕТЬСЯ МІНЯТИ КВАЛІФІКАЦІЮ. БУДІВЕЛЬНИКІВ НЕ ВИСТАЧАЄ...

15 тисяч гривень без досвіду роботи! Експерти по ринку праці підвели підсумки минулого року і довідалися, які професії будуть найбільш затребуваними в 2019 році. Хто буде в ціні, а кому і взагалі доведеться міняти кваліфікацію?

Експерт з ринку праці Т.Пашкіна

Меланія, студентка 5 курсу економічного факультету.

Спеціальність обирали батьки. І про це дівчина шкодує: "Роботи як такої не можу знайти. Якби я знала, що медична освіта буде настільки популярна, я б, напевно, вступила до медінституту. Зараз є більше розвитку в медичній структурі і можна нормально заробити", – вважає **Меланія Стороженко**.

Лікарі, каже експерт з ринку праці, в ТОП-5 найбільш затребуваних професій 2019 року. Медики займають в ньому **ІV місце**. Тоді як більш за все роботодавці в 2019 році будуть полювати за іншими фахівцями.

"Топ спеціальностей 2019 – це більше технічні спеціальності. Зараз, щоб працевлаштуватися якісно, потрібно бути програмістом.

На ІІ місці – інженери. Десять років тому технар, без досвіду роботи, був нікому не цікавий. Сьогодні ситуація абсолютно протилежна", – запевняє експерт з ринку праці Rabota.ua Тетяна Пашкіна. – Зараз юний інженер, який знає англійську, може без досвіду роботи отримувати заробітну плату від 500 євро".

Близько 500 євро сьогодні можуть заробити й швей. Ця спеціальність на **ІІІ місці** на ринку праці. Власник фірми з виробництва та пошиття одягу й спецодягу Володимир Каграманов каже: фахівці дуже затребувані, але тут без досвіду не беруть. Якісні фахівці на вагу золота. Це робота, яка завжди висить в топі. Ми готові цих людей прийняти в будь-який час".

4-та вакансія. Затребувані досвідчені і талановиті шеф-кухаря.

5-я вакансія, яка ніколи не закривається на сайтах пошуку роботи – **фармацевт.** П'ять років тому такі фахівці не входили і в десятку найпопулярніших – сьогодні ж апетитний напрям – один з найперспективніших.

"У зв'язку з тим, що в фармацевтичний бізнес заходять бізнесмени з інших сфер діяльності, це вимагає збільшення кадрів. Тому стрімко розвивається кількість аптек. І, звичайно, кожному необхідно взяти на роботу провізора з відповідною кваліфікацією і їх не вистачає", – говорить голова Всеукраїнського об'єднання фармакологів Олена Пруднікова.

Брак спеціалістів, перш за все, тому, що 5–6 років тому скоріш обирали менеджмент, ніж спеціальність інженера. Також шити, лікувати, програмувати, або продавати ліки – теж не хотів майже ніхто. Подавали документи переважно в юридичні навчальні заклади.

"Нам треба буде переекваліфувати дві третини юристів, щоб компенсувати той пробіл, який існує зараз на ринку праці", – вважає фахівець із працевлаштування Тетяна Пашкіна.

У 2018 році на юрфак за державний рахунок вступили близько 80 тисяч абітурієнтів. Половину з них у 2024-му також необхідно буде переекваліфувати.

За матеріалами порталу Rabota.ua

- Зараз можна подавати документи в будь-який РАГС,** незалежно від реєстрації місця проживання молодят.
- Ознайомлення з правами та обов'язками подружжя і батьків,** про відповідальність за приховування фактів, що перешкоджають реєстрації шлюбу і т.д.
- Подача заяви на реєстрацію шлюбу.** Майбутнє подружжя має подавати його особисто або в разі поважних причин, через представника. Також з'явилася можливість подавати заяву онлайн через сайт «Звернення в сфері державної реєстрації актів цивільного стану». Правда, таким чином подати заяву можна поки не в усі РАГСи країни.
- Якщо ви вирішили подавати заяву в електронному вигляді, вам потрібно:
  - зареєструватися на вказаному вище сайті;

- обрати відділення РАГСу, дату, час, тип церемонії;
- сплатити держмито;
- заповнити в електронному вигляді форму заяви, завіривши її своїми цифровими підписами. Якщо у вас його немає, вам все-таки доведеться протягом 3 робочих днів після реєстрації заявки відправитися в обраний вами РАГС і подати заяву особисто.

Скільки часу чекає реєстрації шлюбу.

Зазвичай день весілля призначають через місяць після подачі заяви. За поважних причин, підтверджених документально (наприклад, вагітність нареченої, тривале відраження, стан здоров'я, призов до армії і т.д.) розпис може бути проведений навіть в день подачі заяви.

За матеріалами газети «Сьогодні»

Наші випускники

РЕСТАВРАЦІЯ УНІКАЛЬНОГО ОСОБНЯКА – БУДИНКУ КОВАЛЕВСЬКОГО В ЛІПКАХ

Редакція газети «Архітектура та Будівництво» продовжує знайомити читачів з кращими випускниками Київського національного університету будівництва і архітектури. Багато наших вихованців, будівельників та архітекторів, як ніхто інший дарував людству, українцям, свої професійні звершення, будуючи або реставруючи унікальні пам'ятки української столиці. Сьогодні розповідь про творчість випускниці КІБУ 1962 року, Ірини Магомедівни Малакової, архітектора-реставратора, члена Національної спілки архітекторів України. Читайте!

Останнє робоче місце автора

Цей особняк інтригував своїми особливостями обивательський інтерес. Так, купол на розі викликав різні фантазії про його використання, розповідали і про створений в інтер'єрі фрагмент вагона – купе 1-го класу, де був механізм, який трусить купе...

Але, за чутками, тут був такий пристрій, що «розгойдував» кімнату, імітуючи хід вагона. Але після багатьох реставрацій, ця властивість була втрачена...

Це все небиліці. Під час перебування в будівлі Міністерства закордонних справ «купе» використовували як кофору, ніякого механізму не існувало, оздоблення було пошкоджено, але саме приміщення збереглося.

До речі, які організації займали особняк після революції?

За радянських часів будівля орендувалася різними установами, але при цьому фасади і основні парадні приміщення істотним перебудовані не піддавалися.

Правда, сліди свого перебування залишив транспортний відділ міліції. На вікнах цокольного поверху ще з часу господарів були міцні ґрати, у дверях приміщення, перетворених на камери, ми застали віконця по нагляду за ув'язненими, правда, вже забиті фанерою, але помітні.

В період з 1972 по 1974 рік я працювала над замовленням для Міністерства закордонних справ. Воно передбачало ремонтно-реставраційні роботи по пристосуванню будівлі особняка для потреб адміністративної установи. Сюди входила і реставрація репрезентативних приміщень: вестибюлю і холу 1-го поверху; кабінету 1-го поверху з купе; дзеркальної зали; сходів на 2-й поверх; вітальні 2-го поверху для приймальні міністра; ідальні 2-го поверху для кабінету міністра...

Що включає в себе робота реставратора?

Відновлення декоративного оздоблення оригінальних приміщень, яке здійснюється на основі архівних та натурних досліджень.

На той час в будівлі можна було знайти сліди початкового рішення інтер'єрів. Я намагалася, не змінюючи справжнього, повернути втрачене або спотворене. Як кажуть, «пилінки здувала» з усього, що збереглося, виявляла сліди, за якими відтворювала втрачене, шукала заміну, що вписується в ділянку, яка реставрується. Чимало з оздобувальних матеріалів вже не вироблялися, а нові мали інший вигляд. Все, що могло бути збережено, було використано.

Пошкоджені триметрові мармурові проступи сходів вестибюля були перевернуті і відшліфовані, мармурові сходинки на 2-й поверх відшліфовані на місці, дерев'яні панелі стін і розкладки розчищені, доповнені і лаковані. Ліпнина очищена від багаточисельних зафарбувань і після усунення пошкодження по виявленні первинним кольором. Це необхідно, щоб повторити авторське поєднання кольорів в обробці кожного приміщення.

Які ж приміщення вдалося поновити?

Відновлене декоративне убранство вестибюлю, холу, дзеркальної зали, парадних сходів, колишніх великої ідальні, кабінету, «купе», більйардної, будуючи, вітальні. На 2-му поверсі реставраційні роботи торкнулися холу, колишніх круглої вітальні та ідальні.

Я знаю про те, що центральне місце на першому поверсі посідав дзеркальний зал з інкрустованою підлогою, добре освітлений великими вікнами... Чи вдалося відновити його красу?

Справді, самим парадним в особняку був танцювальний дзеркальний зал. Він виконаний в кольорі слонової кістки, мав вишуканий декор з позолотою. Стіни були оперезані фризом зі стилізованим рослинним орнаментом, карниз прикрашений витонченими розетками,

Знайдений отвір хорів

що чередуються з модульонами, тонкі ліпні візерунки вкривали стелю. Чотири великі дзеркала підсилювали враження парадності залу, створюючи ілюзію великого об'єму.

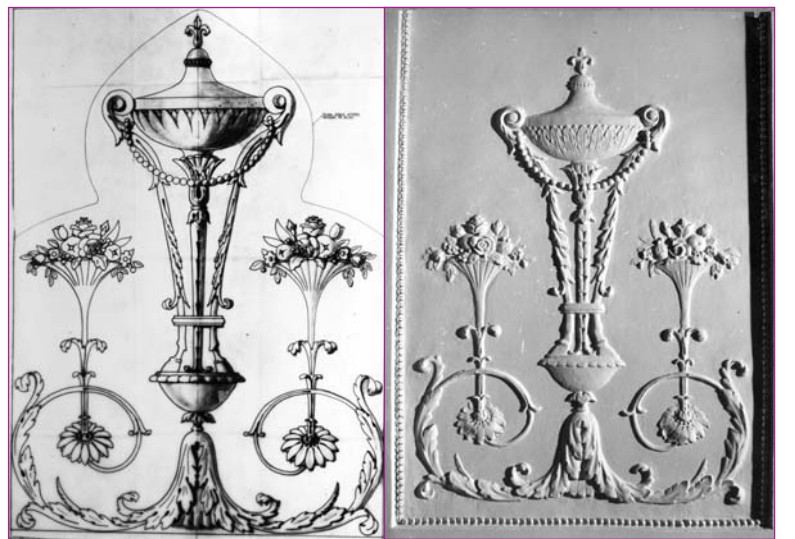
Було тут і оригінальне рішення хорів для музикантів: на рівні горища, в кутівній вежі розміщувалася репетиційна орке-

стра, звідки музиканти могли спуститися на хори дзеркального залу по внутрішніх сходах, минаючи «чисті» приміщення. На хорах був навіть окремих туалет.

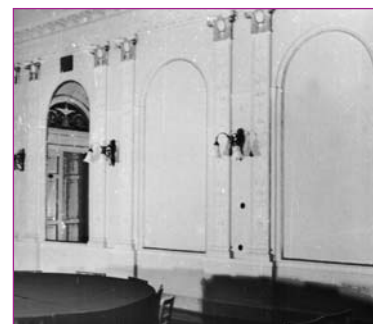
...Вивчаючи далі приміщення, я звернула увагу на отвір хорів. Він був закладений з імітацією ліпних фільонів, які повторюють форму збережених дзеркал.

Я стала шукати причину такого дивного вирішення цієї стіни. І коли збила штукатурку на невеликій ділянці, виявила сліди зрубаного декору. Далі побачила закладений арокний проріз і місце ліпного декору під ним.

На той момент я ще не мала архівних матеріалів. Але згодом все підтвердилося фотографіями часів вселення господарів у новозбудований особняк.

Шаблони: оригінальний та декоративний, відновлений

Стіна залу перед дослідженням

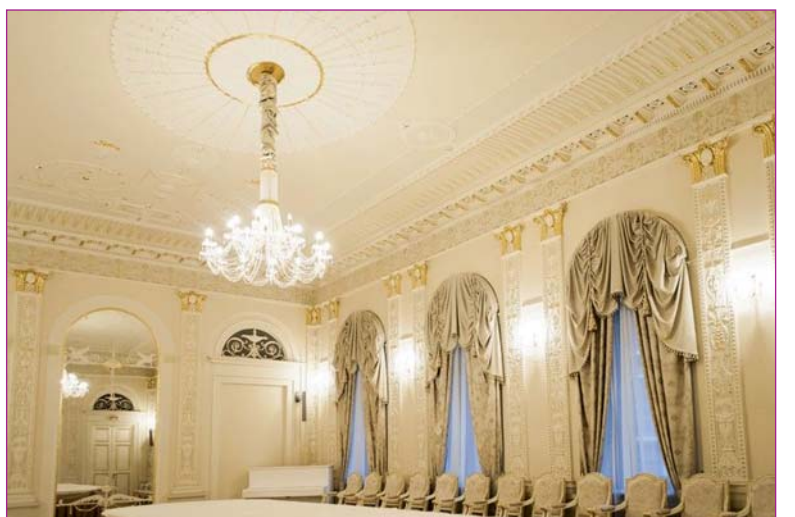
Стіна залу після реставрації

стру, звідки музиканти могли спуститися на хори дзеркального залу по внутрішніх сходах, минаючи «чисті» приміщення. На хорах був навіть окремих туалет.

...Вивчаючи далі приміщення, я звернула увагу на отвір хорів. Він був закладений з імітацією ліпних фільонів, які повторюють форму збережених дзеркал.

Я стала шукати причину такого дивного вирішення цієї стіни. І коли збила штукатурку на невеликій ділянці, виявила сліди зрубаного декору. Далі побачила закладений арокний проріз і місце ліпного декору під ним.

На той момент я ще не мала архівних матеріалів. Але згодом все підтвердилося фотографіями часів вселення господарів у новозбудований особняк.

Дзеркальний зал

Які зі споруд, які ви реставрували, є найулюбленішими?

Я б сказала по-іншому. Деякі з реставраційних об'єктів мені запам'яталися яскравіше або тривалістю робіт, або складністю вирішуваних завдань чи задоволенням від результату. Причому, 1972 року виконувалася реставрація фасадів будівлі Держбанку і будинку Городецького «з химерами», де в аварійному стані був бетонний декор. Мені необхідно було обрати метод його реставрації, а при руйнуванні виготовлення копії на заміну...

Який з об'єктів, що реставрувався повністю, став для вас першим?

Першим для мене об'єктом, повністю поставленим на реставрацію, був особняк М.В. Ковалевського в Ліпках. Його побудував відомий архітектор Павло Федотович Альошин (1881-1961), вирішивши в оригінальному трактуванні романського архітектурно-

го стилю, нестандартному для Києва. **Ірина Магомедівна, розкажіть трохи про цей особняк, щоб нашим студентам захотілось піти та оглянути його.**

У 1910 році дворянин польського походження, надвірний радник при київському генерал-губернаторі, чиновник з особливих доручень Микола Вікторович Ковалевський, втомившись від проживання в дохідних будинках, купує за 70 000 рублів у київського цукрозаводчика Бродського ділянку на розі вулиць Шовковичної та Пилипа Орлика №1/15. Зводився будинок з 1911 по

1913 рік. На маленькій ділянці розміром 46 на 35 метрів створена імітація поміщицької садиби – особняк, господарський двір зі службами (стайня, корівник, каретна, гараж) і садок з декоративною вежею та фонтаном.

Будинок – двоповерховий. Чи відомо, що було на 1-му та 2-му поверхах, коли жили там Ковалевські?

На першому поверсі будинку розміщувалися хол, будуар, бібліотека, більйардна, а також, зроблена на замовлення Ковалевського, оригінальна кімната, яка формою і внутрішнім оздобленням повністю імітує купе залізничного вагона (мабуть, Ковалевський був романтиком – саме в поїзді він познайомився зі своєю дружиною).

На другому поверсі жили господарі. Тут були спальні, дитяча, навчальний клас, мала ідальня з лоджією. Вели туди неширокі, але ефектно виконані мармурові сходи, прикрашені колонками з бронзовими капітелями.

Двоповерхова будівля з цокольним поверхом мала з боку подвір'я чотири поверхи для забезпечення побуту сім'ї та сходи з цокольного поверху до горища. Використовувався навіть підземний простір – під внутрішнім двориком знаходилися льох з льодовиком і сарай для дров та вугілля. Господарі прожили в маєтку всього 6 років, після чого поспіхом покинули Київ через революцію.

Ірина Магомедівна, чи відомо, як ставились до загадкового на вигляд будинку люди?

Відновлене декоративне убранство вестибюлю, холу, дзеркальної зали, парадних сходів, колишніх великої ідальні, кабінету, «купе», більйардної, будуючи, вітальні. На 2-му поверсі реставраційні роботи торкнулися холу, колишніх круглої вітальні та ідальні.

Я знаю про те, що центральне місце на першому поверсі посідав дзеркальний зал з інкрустованою підлогою, добре освітлений великими вікнами... Чи вдалося відновити його красу?

Справді, самим парадним в особняку був танцювальний дзеркальний зал. Він виконаний в кольорі слонової кістки, мав вишуканий декор з позолотою. Стіни були оперезані фризом зі стилізованим рослинним орнаментом, карниз прикрашений витонченими розетками,

що чередуються з модульонами, тонкі ліпні візерунки вкривали стелю. Чотири великі дзеркала підсилювали враження парадності залу, створюючи ілюзію великого об'єму.

Було тут і оригінальне рішення хорів для музикантів: на рівні горища, в кутівній вежі розміщувалася репетиційна оркестра, звідки музиканти могли спуститися на хори дзеркального залу по внутрішніх сходах, минаючи «чисті» приміщення. На хорах був навіть окремих туалет.

...Вивчаючи далі приміщення, я звернула увагу на отвір хорів. Він був закладений з імітацією ліпних фільонів, які повторюють форму збережених дзеркал.

Я стала шукати причину такого дивного вирішення цієї стіни. І коли збила штукатурку на невеликій ділянці, виявила сліди зрубаного декору. Далі побачила закладений арокний проріз і місце ліпного декору під ним.

На той момент я ще не мала архівних матеріалів. Але згодом все підтвердилося фотографіями часів вселення господарів у новозбудований особняк.

Мармурові сходи

Закінчення. Початок на стр. 4

Наші випускники

РЕСТАВРАЦІЯ УНІКАЛЬНОГО ОСОБНЯКА – БУДИНКУ КОВАЛЕВСЬКОГО В ЛІПКАХ

кольори стін, було позолочено деталі, відкрито первісний отвір хорів, відновлено його оформлення. За авторськими малюнками відтворені інкрустовані паркетні підлоги. У дзеркальному залі знову засяяла кришталева люстра. У віконні прорізи наново вставлені суцільні поліровані стекла, а парадні двері оздобили декоративні ґрати.

Чи були ще реконструкції особняка М.В. Ковалевського?

На жаль, наступна зміна призначення будівлі спричинила за собою зни-

щення не тільки результатів реставрації, але і збережених справжніх елементів.

Долаючи опір замовника, не все вдалося зберегти і відновити, але намагалися завдати мінімум пошкоджень. Під час наступної реконструкції (не реставрації) для фонду «Україна» завдання стояло – змінити інтелегентні інтер'єри на «багаті», в смаку циганського барона, що і було виконано іншою проектною групою.

І. Малакова,
автор проекту реставрації

Пам'ятатимемо

НАШІ ВИПУСКНИКИ. Д.В.МАЛАКОВ

Історик, киевознавець Дмитро Малаков (13.10.1937 – 9.01.2019)

І треба, щоб так сталося. Коли наша газета працювала над статтею автора Ірини Магомедівни Малакової про реставрацію пам'ятників архітектури в Києві, до нас надійшла звістка про смерть киянина, історика, палкого дослідника міста Києва, члена Співки краєзнавців України **Дмитра Васильовича Малакова** (13.10.1937 – 9.01.2019), чоловіка Ірини Магомедівни Малакової.

Тим, хто не знає нічого про відомого історика-києвознавця, краєзнавця, письменника Дмитра Малакова розповідаємо:

Дмитро Малаков, насамперед, випускник нашого університету (Київського інженерно-будівельного інституту) 1960 року, як і його дружина Ірина Магомедівна.

Ось, як згадують його співробітники **Музею історії Києва:**

«Упродовж 20 років він працював у Музеї історії міста Києва, як заступник директора з наукової роботи керував науковою, експозиційною, видавничою, виставковою діяльністю Музею.

Не можливо уявити киевознавство без його наукового доробку. Він запропонував нові підходи до вивчення історії міста, які нині є загальноприйнятими, визначив напрямки дослідження, у руслі яких працюють молоді киевознавці, вивів із тіні радянського минулого визначні постаті місцевої історії.

Завдяки невтомній праці, активній громадянській позиції Д.Малакова у місті була вшанована пам'ять меморіальними дошками видатних киян: В. Смиренка, П. Смиренка, Сержа Лифаря, в назві вулиці увічнено ім'я В. Городецького.

Наприкінці 1980-х років Дмитро Малаков спільно з Анатолієм Кончаковським почав готувати експозицію для створення музею Михайла Булгакова. Відреставрований за проектом і під керівництвом архітектора Ірини Малакової (дружини Дмитра Малакова), будинок на Андріївському узвозі, 13 відкрили 15 травня 1991 року, в день сторіччя Булгакова.

Проживши все життя в Києві, Дмитро Малаков передав численні безцінні артефакти минулих епох із сімейної колекції для експозиції в музеях і на виставках.

Так, розповіддю саме про його родину розпочався у 2012 р. один із наймасштабніших музейних проєктів «Родина пам'ять про війну». Нам пощастило тримати в руках реліквії родини Малакових і чути з уст Дмитра Васильовича незвичайні історії та факти

про довоєнний, окупований та післявоєнний Київ.

Він любив і знав Київ і своїми знаннями щедро ділився і з нами – колегами, і з читачами своїх численних книжок і статей, із радіослухачами і телеглядачами».

Під час нацистської окупації нашого Києва (1941–1943) «дитина» Другої світової війни Дмитро Малаков перебував у дитячих будинках на Солом'янці, Керосинній та у Ворзелі. Ось як згадує події, пов'язані з війною, **ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ:**

Дмитро Васильович М. – друг і колега Інституту історії України НАНУ. Його діяльність вплинула на становлення багатьох дослідників Другої світової війни. Першим відкриттям стала виставка 1998 року, яку він підготував, працюючи в Музеї історії Києва, присвячена життю міста в часи нацистської окупації. На ній вперше показали приватні фото німецьких військових, які він атрибував як киевознавець.

За участі Дмитра Малакова були представлені в Україні унікальні знімки німецького військового фотографа Йоганнеса Хелле, зроблені на початку жовтня 1941 року. На них Бабин Яр через декілька днів після масових розстрілів євреїв, Успенський Собор, вулиці Києва із покинутими тілами вбитих людей. Зараз вже важко уявити історію окупованого міста без цих візуальних образів, а вони з'явилися зовсім недавно.

Далі були два успішні видання фотозбірок «Київ: 1941–1943 рр.», «Київ: 1939–1945 рр.» і дві книги спогадів Дмитра Васильовича з малюнками його брата Георгія Малакова «Оті два роки... У Києві при німцях» та «Кияни. Війна. Німці». Малакову вдалося показати історію війни і нацистської окупації з людським обличчям, майстерно розповісти про неї без радянських ідеологічних штампів і важкої академічної мови. Літературний хист і талант дослідника зробили бестселерами десятки інших його книжок про архітектуру Києва, особняки, вулиці і площі міста».

У пам'ять найвідомішого з київських краєзнавців, автора чудових книжок пропонуємо нашим читачам назви автора **путівників:**

«По Брацлавщині» (1982), «По Восточному Подолі» (1988), «По історичних містах Київської Русі» (фото Є. Дерлеменка, 1990), «Два береги Збруча» (у співавторстві з Оленою Крушинською та Юрієм Козорізом, 2008), «29 зупинок від Хмельника до Хмельницького» (2009), «Прорізна. Ярославів Вал» (у співавторстві з В.Галайбою, В.Грузиним та М.Кадомською), «13

Визначні місця

УКРАЇНА: ВІДОМА І НЕВІДОМА – СХІДНИЦЯ

Так виглядає Східниця

Ми часто шукаємо вражень в зарубіжжі, не віддаючи собі звіту, що в Україні є неповторні за красою і унікальністю місця, де лікує саме повітря і... лікувальні води, королевою з яких є Нафтуся.

Це бальнеологічний курорт Східниця – тихе селище в долині серед гір Сколівські Бескиди (823 м над рівнем моря), на березі невеликої гірської річки Східничанка, 21 км від районного центру міста Дрогобич. Вперше Східниця згадується в XIV ст.

Першу славу Східниці принесла нафта, промисловий видобуток якої почався у 1872 р. після прокладення у цей район залізниці. Саме у Східниці було вперше пробурено свердловину механічним способом. Пізніше тут було розпочато ще й видобування озокериту.

Без сумніву батьком бальнеологічного курорту можна назвати українського інженера Омеляна Стоцького. Саме ця людина зуміла довести унікальність і цілющість відкритих їм джерел.

Результати були приголомшливими: після трьох тижнів лікування жодному з пацієнтів операція була більше не потрібна. Через деякий час Рішенням колеги МОЗ подальше вивчення мінеральних вод Східниці

було доручено фахівцям кафедри нормальної фізіології Львівського медичного інституту із залученням фахівців Чернівецького медичного інституту і Львівського науково-дослідного інституту епідеміології та мікробіології.

Це була перемога і з серпня 1970 року в Східниці відкривається реабілітаційне відділення, що стало базою для подальшого вивчення місцевих мінеральних вод.

Одним словом, мінеральна вода «Нафтуся» має здатність посилювати виділення речовин обміну людського організму, припиняти порушення обміну цих речовин, ефективно впливати на жовчотворювальну функцію печінки, видільну функцію нирок, секреторну та евакуаторну функцію шлунка, відновлювати регенерацію клітин організму. На території Східницького родо-

вища мінеральних вод налічується 38 джерел і понад 17 свердловин з різним фізико-хімічним складом. Особливо популярне т.зв. «Андроповське джерело», водою з якого лікувався радянський генсек Ю. Андропов.

Хто приїжджає в Карпати просто відпочити, змінити міську обстановку відразу зауважує: природа тут дивовижна, поруч знаходиться Національний парк Сколівські бескиди, а для завзятих рибалок є місцева річка Східничанка.

Зі Східниці можна відправитися на екскурсію до фортеці Тустань, яка представляє собою старовинний оборонний комплекс, зведений з величезних каменів-пісковиків.

Тут у I тисячолітті до нашої ери розташовувалося язичницьке святилище. З IX до середини XIII століття тут знаходилася дерев'яна фортеця. Комплекс Тустань свого часу служив важливим стратегічним об'єктом, захищав західні кордони Русі, а згодом і рубіж Галицько-Волинського князівства.

Фортеця була своєрідним митним, прикордонним центром карпатського краю. Через неї проходили важливі торговельні маршрути, перевозилася з Дрогобича в Закарпаття сіль. Фортеця Тустань широко відома, завдяки кінострічці «Захар Беркут», знятої за мотивом повісті «Борислав сміється» письменника Івана Франка.

Олександр Булах, фото автора

Церква святих апостолів Петра і Павла в Східниці

Селищна рада

Протягом багатьох років він вів нерівну боротьбу з ученими Одеського інституту курортології, які не бажали визнавати значимість зробленого Стоцьким відкриття. Свої дослідження і боротьбу за Східницький бальнеологічний курорт Омелян Стоцький почав вже на пенсії в 1956 році.

Щоб хоч якось відчепитися від надокучливого, на їхню думку, пенсіонера група вчених побувала в цьому населеному пункті і взяла проби води. Після проведення ряду експериментів і хімічних аналізів, були зроблені невтішні висновки – вода абсолютно не придатна для лікування. Але тут варто згадати дуже ВАЖЛИВИЙ момент: проби води проводилися не там, де пропонував Стоцький, а там, де захоїлилося самим ученим.

Якщо ви думаєте, що це зламало і знищило суворого інженера, то ви крупно помиляєтеся. У 1966 році головний лікар Східницької лікарні звачився на грандіозний експеримент – він з'їздив до Львова і умовив кількох хворих, які були приготовлені до видалення нирки, пройти курс лікування Східницькими мінеральними водами.

київських зустрічей з Городецьким» (2011), «Від Кудрявця до Лук'янівки» (2014), «Між Бульваром і Кудрявцем» (2015), «Лук'янівка. Татарка» (2017), «Мала і Велика Житомирські» (2017), «Від „міста Ярослава“ до Либеді» (2017), «Київ столітньої давнини» (2017), «Шляхом Київ-Житомир» (2018). **навчального посібника** «Нариси з історії Києва» (2002 – у співавторстві з М. Кальницьким та О. Юрковою). **документальних альбомів:**

«Георгій Малаков» (1984), «Київ Михайла Булгакова» (1990, 1993 – у співавторстві з Анатолієм Кончаковським), «Золотоверхий Київ» (підтекстівки – 1995), «Печерськ» (під псевдо – 1996), «Книжкові знаки Георгія Малакова» (1998), «Київ. 1941–1943» (2000), «Тут був Євбаз, а потім – площа Перемоги» (2004), «Київ. 1939–1945» (2005), «Немирів у малюнках Георгія Малакова» (2008), «Минувшина Немирова» (2008), «Городецький. Виклик будівничого»

(текст – 2008); «Київ. 1939–1945. Постскрипtum» (2009), «Ніби й не було війни...» (2009), «У Києві 50-х» (2011), «Мальовнича Україна» (2011), «Георгій Малаков. Життя і творчість» (2016 – у співавторстві із Наталією Белічко), «Георгій Малаков. Життя в малюнках і спогадах» (2016), «На Львівській площі Києва» (2016).

Підготовлено газетою

Спорт

КУБОК УМАНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. ПАВЛА ТИЧИНИ З БОКСУ

Закінчився довгоочікуваний Відкритий Кубок УДПУ з боксу!

Вечір боксу, як кажуть, пройшов на «ура». Повний зал глядачів, запеклі поєдинки, чарівні ринг-girls, неперевершений ринг-анонсер, неповторні художні номери, шикарне освітлення та музичний супровід, взагалі – чудова атмосфера. Все це могли побачити і відчувати ті, хто завітав на свято боксу, наше боксерське шоу! Серед учасників, як було обіцяно, студенти з понад 10 навчальних закладів України!

Впевнені перемоги здобули уманський боксер ДЮОШ та Учень ЗОШ № 9 **Колісниченко Дмитро** у Жашківського боксера; кандидат у майстри спорту України **Швець Сергій** – студент УГПК у Черкаського бійця; студент УНУС, боксер ДЮОШ, кандидат у майстри спорту України **Смілянець Назар** у туркменського боксера з УДПУ; учень Громицького НВК та Уманської ДЮОШ, боксер – першорозрядник **Скаун Андрій** у боксера з Кропивницького.

Студенти УДПУ майстер спорту Міжнародного класу **Овсянніков Євген** та майстер спорту **Смирнов Андрій** (обидва представляють ШВСМ) легко розібралися зі своїми суперниками відповідно з Києва та Жашкова; **Кондратюк Михайло**, учень ЗОШ №12 та ДЮОШ м.Умань також легко здолав супротивника з Кропивницького. Достроково закінчила свій бій і майстер спорту України **Ковальчук Анастасія**.

Дещо в рівних боях, але все-таки здобули перемоги студент БЦІ-11 з КНУБА, КМС **Ковпак Андрій** в опонента з уманського **С.К. «АМАРАНТ»** та студент УНУС, учень Уманської ДЮОШ, першорозрядник **Шлейко Олександр** у суперника з Тального. Непогано себе проявили і в підсумку вибороли нічі студент КДУФВС, кандидат у майстри спорту України **Видрик Дмитро**, студент УАТК, першорозрядник Дзюба Сергій, студент Вінницького технологічного університету **Остапчук Дмитро!**

Підготувала **Саїда Гасанова**, ст. викладач кафедри

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ТУРНІР З БОКСУ СЕРЕД ЧОЛОВІКІВ "ВИЗВОЛЕННЯ"

З 11 по 15 грудня в Києві пройшов **Мастерський Всеукраїнський турнір з боксу серед чоловіків "Визволення"**.

Студент ПЦБ-34 **Антон Вінник** провів три поєдинки, ставши першим. Виконав норматив **Майстра Спорту України!**

Подальших великих звершень!

Пам'ятаємо

НІНА ГЕОРГІЇВНА РУСАНОВА

6 лютого 2019 року не стало Ніни Георгіївни Русанової, колишнього професора кафедри технології будівельних конструкцій, багаторічного голови профспілки нашого університету.

Все її життя – нескінченна відданість справі і служіння людям. Ніна Георгіївна була дуже чутливою, небайдужою до чужих проблем. На думку багатьох колег: найкраща риса Ніни Георгіївни – порядність.

Вона завжди простягала руку допомоги нужденним в ній, підтримувала не тільки словом, а й ділом. Повсякденне спілкування з Ніною Георгіївною приносило не тільки позитив і заряд енергії, а й допомагало кожному збагатити себе цінним досвідом, якого у професора Русанової була величезна кількість і яким вона ділилася з усіма бажаними.

Світла пам'ять про неї збережеться в наших серцях!

Колектив КНУБА

Психологія вивчає ...

ЗАКОН БУМЕРАНГА: ЯК ЙОГО РОЗУМІЮТЬ ЗВИЧАЙНІ ЛЮДИ?

Ця стаття затрималася в редакції газети на кілька місяців. Спочатку автори, **Степан і Оксана Пецик**, приходили з запитаннями: **Коли ж буде надруковано, можливо, вам щось не подобається та ви хочете щось виправити ...** Редакція, правда, ні в чому не винна: адже газета в наш важкий час виходить рідко ...

Тема статті життєва, і студенти вирішили задати питання колегам.

Чи вірите в закон бумеранга, коли за зло приходить розплата?

Данило Суперник, студент III курсу КНУБА:

Щодо бумеранга, не знаю, а ось в те, що всі події в нашому житті не випадкові, в це вірю. За все погане, рано чи пізно доводиться розплачуватися. Такий своєрідний життєвий бумеранг ...

Лариса Чавкаєва, студентка II курсу:

Бумеранг, як мені здається, в тому, що тій людині, хто підводить інших і робить їм гидоти, просто те ж саме прилетить і від інших. Я б з такою людиною ніяких справ б не мала і як можна швидше вилучила її зі свого життя ...

Ірина Сингатуліна, студентка IV курсу КНУБА:

Це не закон бумеранга, це загальний закон збереження, у фізиці це закон збереження енергії, на духовному рівні цей закон звучить: що посилася, то і отримувеш, або в народі, що посієш, те й пожнеш.

Траплялися у вашому житті випадки, коли ви були свідками або учасниками ситуацій, коли бумеранг повертається?

Олексій Сурина, студент IV курсу:

Колись будучи зовсім маленьким, я намагався дотягнутися до люстри на стелі. Люстра така з висячими призмами, світло в них грало різними кольорами ... Заліз на стілець, тягнувся-тягнувся – бах! – падіння, сльози, перелом руки і ноги. А людина, яка весь цей час знаходилася в кімнаті, продовжуючи займа-

тися своєю справою, навіть не повернула голову. – Нічого було лазити, – почув я.

Через багато років, я побачив, як цей чоловік, вже майже дід, десь в області поліз крити дах без страховки ... Додому він повернувся з переломами обох рук і ніг. Я дивлюся на нього в гіпсі, перебинтованого – і розумію, що кістки його вже не зростуться. А в голові у мене думка, та сама давня, з раннього дитинства: Нічого було лазити. Його слова залишилися для мене образою на все життя.

Потрібно з дитинства вчити дитину любові до близьких, доброти, милосердя, разом робити добрі справи, здійснювати благі вчинки ... А тепер про головне:

Моя сестра – добровільний помічник національного проекту з пошуку людей «Жди меня». Тамара знайшла багато людей в Миколаївській області, яких шукали рідні і близькі з усього світу, але не афішує ці історії. Одного разу, в 2008 році, їй вдалося поєднати сім'ю, яка втратила зв'язок між собою в 1964 році ...

Вона розповідала, що пошуківий запит був із Волгограда, а рідні, яких шукали, – в Миколаєві. Коли сім'я з'єдналася і стали відомі всі факти, стало очевидно, що якщо не сама Тамара не допомогла цій родині, іншого способу зустрі-

життя знає, кого і як карати. І людині не варто думати, що якщо вона щось вкрала, то і в неї пропаде цінна річ. Наслідки за вчинки ніколи не дорівнюють сумі заподіяної шкоди. Віддача завжди набагато сильніша принесеного збитку. Наприклад, якщо людина когось образила, то вона може потрапити в аварію. Якщо когось вдарила, то у нього можуть щось вкрасти, або в будинку трапиться щось пожежа. Те, що людина цінює найбільше, завжди стає об'єктом, на який буде насамперед діяти правило бумеранга.

Як жити щасливо?
1. Це не страшилка на ніч, а реальна історія під назвою «Закон бумеранга в житті». Психологія всіляко вивчає цей аспект, а її провідні спеціалісти вже не перший рік ламають голову над тим, як не потрапити «під роздачу». І на сьогодніє кілька дієвих методів:

2. **Не пліткують**
Навіть якщо ви нічого не вигадуете, а переказуете іншим людям погані вчинки когось із ваших спільних зна-

йомих, цей негатив обов'язково залишить на вас свій слід.

Перемиваючи сьогодні комусь кістки, будьте готові до того, що завтра об'єктом пліток станете ви.

3. **Ніколи не бажайте зла іншій людині, нехай навіть подумки**
Навіть якщо вона винна перед вами, домагайтеся справедливості законними способами і вірте в те, що її покарають вищі сили, але не проклинайте і не посылайте на її голову все кари єгипетські.

Частина проклять повернеться вам.

4. **Не робіть людям зла**
Навіть якщо ви отримаєте величезну вигоду, навіть якщо усі навколо так роблять, навіть якщо вам здається, що по-іншому ви не зможете довідатися.

Проліти кимось з вашої вини сльози прилетять у відповідь.

5. **Не заздріть**
Хтось досяг успіху сьогодні, але, якщо ви докладете належну старанність, то ви досягнете бажаного вже завтра.

Заздрячи і злостячись, ви нічого не доб'єтесь, тільки обчорните свою душу. А чорна душа притягує негатив і біди з усього Всесвіту.

6. **Творіть якомога більше хороших справ щодня**
Навіть саме незначне, на перший погляд, добро обов'язково до вас повернеться.

А уявіть, скільки щастя ви побачите на горизонті, якщо обдаруете добром багатьох людей ...

Підготували **Степан і Оксана Пецик**, студжори газети «А+Б»

Степан і Оксана Пецик під час бесіди зі студентами

ЯК до нас повертається БУМЕРАНГ ДОБРА ...

Оксана Пецик (автор): Доки ми брали інтерв'ю у одних хлопців, дивлюся, біля нас зупинилася дівчина, і ми зрозуміли, що вона щось хоче розповісти.

Марина Гордійчук, випускниця університету:

Бумеранг прилітає до людей, у яких є совість. До решти він не долітає.

тися для них в житті не існувало б взагалі. Вона ніколи не бере подарунків, діє за покликом серця. І завжди говорить: я

НАШ САЙТ В ІНТЕРНЕТІ: www.knuba.edu.ua, i_geraschenkova@voliacable.com